

vet. Man havde, saavidt jeg kunde forstaa, rundt omkring den Opfattelse, at det, der her er Formuetab og Formuetilintetgjørelse for mange enkelte Familier, vilde, naar det blev fordelt paa det Hele, kunne dækkes ved et ringe Bidrag af Enhvers Indtægt, og at det derfor ogsaa burde gjenoprettes paa den Maade. Jeg tror ikke at tage feil, naar jeg udtaler, at den ærede Indenrigsminister, hvis han den Gang havde fulgt sin egen velvillige Høielse, den store Velvillie, han altid har overfor den Slags Forhold, strax havde forelagt Forslag til Erstatning, og jeg tror heller ikke at tage feil ved at sige, at, hvis den ærede Minister havde forelagt et saadant Forslag, var det med aldeles overveiende Majoritet blevet vedtaget, i det Mindste i dette Thing og vistnok ogsaa i det andet Thing. Saa som den frivillige Hjælp, denne ganske overordentlig store frivillige Hjælp fra Medborgernes Side. Ingen kan mere end jeg have Anledning til at fremhæve, hvor overordentlig meget der er udrettet ved den frivillige Hjælp. Jeg har set Tilstanden berne. Kort Tid efter havde jeg Leilighed til at færdes over en stor Del af Kysten og til at se de saldne Huse, de mange Boliger, hvoraf der kun stod Ribberne tilbage, og hvoraf der for Øvrigt kun var Lørdynger tilbage, de døde Kreaturer og det meget ødelagte Bohave; jeg havde Anledning til at tale med Folk, hvis Velstand var tilintetgjort. Der er maaske her Anledning til at fremhæve, hvad det er for Folk, som bo paa denne Kyst. Det er for en stor Del netop mindre velstaaende Folk, der bo paa disse tidligere Græsninger, det er ofte Parceller, som ere solgte fra Gaardene og bebyggede for ikke mange Aar tilbage. Men selv om det nu ikke er Folk helt uden Formue, saa er det dog her, mere end paa andre Egne, Folk med selverhvervet Formue, Folk, som ved eget Slid og Slab have samlet sig Lidt. Men ikke alene dette, at de for en stor Del faae deres Formue tilintetgjort, men mange af disse Folk have ogsaa været udsatte for personlig Fare; Mange have maattet sidde paa Rygningen af Husene, medens Vandet løb rundt omkring dem indtil Døgn igjennem og ikke saa Vennefester have virkelig været udsatte for en ikke ubetydelig Livsfare. Jeg horte Folks Stemning berne, og jeg saae paa den anden Side ogsaa, hvilket Indtryk den overordentlige Medebønhed, som der viste sig til at hjælpe, gjorde. Jeg kjender ganske vist ikke et eneste Exempel, og jeg tror ikke man kan finde noget Exempel paa en saadan Hjælp som den, der her er bragt, jeg tror end ikke, at man kan finde noget Exempel paa et saadant Resultat af nogenformelt frivillig Association, frivillig Samvirken, som dette, og der er ganske vist Ingen, som mere end jeg paakjører den overordentlige Virkning, som denne frivillige Hjælp har haft. Man har nu urettelig her ved oprettet det Næste og Væsenligste af, hvad der er tabt. Men de Herrer maa dog ikke tro, at Alt

er oprettet igjen. Der er for det Første de velhavende Folk, som selvsølgelig ikke have kunnet modtage nogen Erstatning af de Summer, som vare indsamlede blandt deres Medborgere. Men dernæst maa de Herrer ikke tro, som man har hørt udtale, at de Taxationer, som ligge til Grund for, hvorledes Sjælpen er uddelt, have været for høie. Det er muligt, at dette kan være Tilfældet paa andre Egne, men vist er det, at paa Lolland, i den Del af Landet, hvor jeg har særlig Kjendskab til Forholdene i den Hensigt, have navnlig de endelige reviderede Taxationer, som ere lagte til Grund for Fordelingen, været under den Støde, som virkelig var lidt. Jeg tror, at det var fuldkommen rigtigt, at man lod Staden tagere strax; men ved disse øieblikkelige Taxationer var der en meget væsentlig Skade, som man allevegne regnede for lavt, det var den Skade, som den indvlede Sød havde lidt. Naar man undtager de mest fattige og Krængende, saa var der Ingen, som var meget vidt i Lærskningen, og den Støde som Sæden havde lidt, blev derfor i Almindelighed regnet meget mindre end den i Værligheden viste sig at være. Det var ikke alene Sjælpen, som for en stor Del var fordervet, det var ogsaa Skarnen. Det viste sig nu i det Hele ofte, at ogsaa den Sød, som sad høiere oppe i Husene, havde faaet meget mere Skade af Vandets Indtrængning for neden end man strax skjønnede. Den Værdiforringelse, som man regnede, at Sæden havde faaet, ansloges i Almindelighed ved Taxationerne til Halvdelen af Værdien, men det viste sig ofte, naar Sæden kom til Kjøberens, at den udgjorde $\frac{3}{4}$ af Værdien, man fik ofte neppe en Fjerdedel for det bestaaede Korn. Man regnede nu jo ogsaa Skaden paa Bolligerne; men de Herrer maa ikke tro, at Bolligerne paa langt nær kan bringes i beboelig Stand for det, som man har taget. Ved Udregningen af Skaden har man selvsølgelig taget i Betragtning — hvad der i Almindelighed er Skif og Brug der paa Egnen — at Husene vare opførte af ubrændte Sten, men dette er en Vare, som ikke kan bringes tildele paa denne Maade. Det var jo nu ikke engang muligt overalt at faae brændte Sten om Efteraaret; kun nogle Saa kunde den Gang være saa heldige at faae disse Sten at kjøbe og at faae dem transporterede, men selv i Foraaet, hvor man dog maa se at faae Husene beboelige, kan der slet ikke faas Andet end brændte Sten, thi det er jo først i den varmeste Del af Sommeren, at man er i Stand til at lave ras Sten. Og de brændte Sten koste nu flere Rigsdaler end det almindelige Bygningsmateriale, som man, navnlig Husmændene berne, er vant til at bruge, koste Mark. Der er derfor ikke Tale om, at Bygningerne kunne bringes i beboelig Stand for det Beløb, som man har regnet ved Taxationen. Det Samme gælder ogsaa med Hensyn til Bohavet. Naar man regner, hvad Bohavet vil koste, naar det skal kjøbes fra Nytt, saa vil der